

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра геодезії та землеустрою

«Затверджую»
Завідувач кафедри
Геодезії та землеустрою
« 26 » серпня 2020 р.
Скляр Ю.Л. Скляр Ю.Л.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ВБ-13 Агрolandшафтна організація території

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма: 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітній ступінь «Бакалавр»

Факультет: Юридичний

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Агроландшафтна організація території»
для студентів за спеціальністю *193 Геодезія та землеустрій*

Розробник: ст. викладач кафедри геодезії та землеустрою

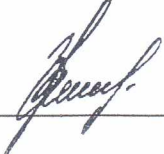
Прокопенко Н.І.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри геодезії та землеустрою.
Протокол від 16 червня 2020 року № 12

Завідувач кафедри Ю.Л. Скляр

Погоджено:

Гарант освітньої програми М.А. Малашевський

Декан факультету С.І. Запара

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.06 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 19 – Архітектура та будівництво Спеціальність 193 -Геодезія та землеустрій	Вибіркова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів: 3		2020-2021	2020-2021
Загальна кількість годин - 90		Курс	
		3	4
		Семестр	
		5-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,9 самостійної роботи студента – 3,0	Освітній рівень: бакалавр		
	14 год.	8 год.	
	Практичні, семінарські		
	30 год.	6 год.	
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
46 год.	76 год.		
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: Залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 48,8/51,2 (49%/51%)

для заочної форми навчання - 15,5/84,5 (16% / 84%)

2.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення методики організації використання земель на принципах ландшафтно-екології, оптимізації просторового взаєморозміщення об'єктів інтенсивного сільськогосподарського виробництва в агроландшафтах з природоохоронними заходами, що зменшують негативний вплив виробничих процесів на екологічний стан довкілля.

Завдання дисципліни: навчитися визначати та правильно аналізувати сучасну структуру сільськогосподарського виробництва конкретного ландшафту; розробляти схеми і складати карти комплексного природного районування території заданого району на ландшафтній основі.

Дисципліна «Агроландшафтна організація території» відноситься до дисциплін циклу професійної підготовки.

Дисципліна «Агроландшафтна організація території» має тісний зв'язок з дисциплінами: землевпорядне проектування, геодезія, земельний кадастр, економіка землеустрою, управління земельними ресурсами, геологія і геоморфологія та ін.

Підгрунтям вивчення дисципліни є засвоєння таких дисциплін як геодезія, метрологія і стандартизація, землевпорядне проектування, топографічне креслення та комп'ютерна графіка, українська та англійська мови.

Очікувані результати навчання: застосовувати методи і технології при розробленні карти комплексного природного районування території заданого району на ландшафтній основі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- складові частини ландшафтно-екологічної сфери; основні ландшафтоутворюючі фактори і процеси; класифікацію ландшафтів; ландшафтну зональність;
- завдання раціонального використання земельних ресурсів;
- фактори, які обумовлюють процеси водної і вітрової ерозії і комплекс протиерозійних заходів;
- завдання раціонального використання земельних ресурсів;

вміти:

- читати і аналізувати картосхеми природних зон і давати коротку природно-виробничу їх характеристику;
- складати ландшафтні карти різних масштабів;
- розробляти схеми і складати карти комплексного природного районування території заданого району на ландшафтній основі;
- визначати ерозійну небезпеку території і розробляти комплекс протиерозійних заходів.

3. Програма навчальної дисципліни (затверджена Вченою радою Сумського національного аграрного університету, протокол № 7 від 26 грудня 2018 р.)

Змістовий модуль 1. Основна характеристика сучасних агроландшафтів

Тема 1: Сучасні агроландшафти їх продуктивність та екологічний стан.

Історичний характер формування сучасних агроландшафтів. Продуктивність та економічний стан агроландшафтів як природно-господарських систем.

Шляхи вдосконалення просторової структури сучасних агроландшафтів. Виділення елементарних ландшафтно-екологічних територіальних одиниць на топографічному плані.

Тема 2: Структурні елементи природних ландшафтів і їх вплив на формування природно-виробничих систем.

Природні ландшафти як геосистеми екологічно збалансованого розвитку.

Ландшафтно-територіальні структури основа формування природно - господарських систем. Пріоритетність господарського використання елементарних одиниць та встановлення прогнозного складу і співвідношення сільськогосподарських та природних угідь. Біоцентрична мереживна ландшафтна структура як екологічний каркас агроландшафтів.

Змістовий модуль 2. Протиерозійні заходи, їх здійснення

Тема 3: Протиерозійна, контурно-меліоративна організація території інтенсивного сільськогосподарського використання.

Природа і механізми розвитку процесів водної і вітрової ерозії. Вплив господарської діяльності на розвиток ерозії. Економічні та екологічні наслідки ерозії ґрунту. Контурна організація території – основа здійснення комплексу протиерозійних заходів.

Тема 4: Комплекс протиерозійних заходів і його здійснення.

Організаційно-господарські заходи. Агротехнічні заходи захисного землеробства.

Лісомеліоративні насадження. Гідротехнічні заходи із захисту ґрунтів від ерозії. Ґрунтозахисне облаштування ділянок земель інтенсивного господарського використання в агроландшафті.

Змістовий модуль 3. Еколого-економічна ефективність здійснення проектів агроландшафтної організації території.

Тема 5: Еколого-економічна ефективність здійснення проектів агроландшафтної організації території.

Екологічні аспекти зміни структури агроландшафтів на засадах екологічної безпечності. Еколого - економічна ефективність агроландшафтної організації території. Еколого - економічна ефективність здійснення агроландшафтної організації території.

Тема 6: Методика і практика розробки передпроектної і проектної документації з організації збалансованого землекористування.

Загальнодержавна програма екологізації сільськогосподарського виробництва. Передпроектні і проектні документи з організації екологічно безпечного використання земель на рівні сільських рад та окремих землекористувачів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	ср		л	п	лб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні основи ландшафтознавства.												
Змістовий модуль 1. Основна характеристика сучасних агроландшафтів												
Тема 1. Сучасні агроландшафти їх продуктивність та екологічний стан.	10	2	8				18	2	2			14
Тема 2. Структурні елементи природних ландшафтів і їх вплив на формування природно-виробничих систем.	25	2	8			15	14	-	-			14
Разом за змістовим модулем 1	35	4	16			15	32	2	2			28
Модуль 2. Агроландшафтна організація території												
Змістовий модуль 2. Протиерозійні заходи, їх здійснення												
Тема 3: Протиерозійна, контурно-меліоративна організація території інтенсивного сільськогосподарського використання	17	2				15	18	2	2			14
Тема 4. Комплекс протиерозійних заходів і його здійснення	10	4	6				14	-	-			14
Разом за змістовим модулем 2	27	6	6			15	32	2	2			28

Змістовий модуль 3. Еколого-економічна ефективність здійснення проектів агроландшафтної організації території.											
Тема 5: Еколого-економічна ефективність здійснення проекту агроландшафтної організації території	26	2	8			16		2			10
Тема 6: Методика і практика розробки перед проектною і проектною документації з організації збалансованого землекористування	2	2						2	2		10
Разом за змістовим модулем 3	28	4	8			16	26	4	2		20
Усього годин	90	14	30			46	90	8	6		76

**5. Теми та план лекційних занять
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1: Сучасні агроландшафти їх продуктивність та екологічний стан. 1. Історичний характер формування сучасних агроландшафтів. 2. Продуктивність та економічний стан агроландшафтів як природно-господарських систем. 3. Шляхи вдосконалення просторової структури сучасних агроландшафтів.	2
2	Тема 2: Структурні елементи природних ландшафтів і їх вплив на формування природно-виробничих систем. 1. Природні ландшафти як геосистеми екологічно збалансованого розвитку. 2. Ландшафтно-територіальні структури основа формування природно-господарських систем.	2
3	Тема 3: Протиерозійна, контурно-меліоративна організація території інтенсивного сільськогосподарського використання. 1. Природа і механізми розвитку процесів водної і вітрової ерозії.	2

	2.Вплив господарської діяльності на розвиток ерозії. 3.Економічні та екологічні наслідки ерозії ґрунту.	
4	Тема 4: Комплекс протиерозійних заходів і його здійснення. 1. Організаційно-господарські заходи. 2. Агротехнічні заходи захисного землеробства.	2
5	Тема 5: Комплекс протиерозійних заходів і його здійснення. План. 1. Лісомеліоративні насадження. 2. Гідротехнічні заходи із захисту ґрунтів від ерозії.	2
6	Тема 6: Еколого-економічна ефективність здійснення проектів агроландшафтної організації території. 1. Екологічні аспекти зміни структури агроландшафтів на засадах екологічної безпечності.	2
7	Тема 7: Методика і практика розробки передпроектної і проектної документації з організації збалансованого землекористування. 1. Загальнодержавна програма екологізації сільськогосподарського виробництва.	2
	Разом	14

**Теми та план лекційних занять
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1: Сучасні агроландшафти їх продуктивність та екологічний стан. 1. Історичний характер формування сучасних агроландшафтів. 2. Продуктивність та економічний стан агроландшафтів як природно-господарських систем. 3. Шляхи вдосконалення просторової структури сучасних агроландшафтів.	2
2	Тема 2: Протиерозійна, контурно-меліоративна організація території інтенсивного сільськогосподарського використання. 1. Природа і механізми розвитку процесів водної і вітрової ерозії. 2. Вплив господарської діяльності на розвиток ерозії. 3. Економічні та екологічні наслідки ерозії ґрунту.	2
3	Тема 3: Еколого-економічна ефективність здійснення	2

	проектів агроландшафтної організації території. 1.Екологічні аспекти зміни структури агроландшафтів на засадах екологічної безпечності.	
4	Тема 4:Методика і практика розробки передпроектної і проектної документації з організації збалансованого землекористування. 1.Загальнодержавна програма екологізації сільськогосподарського виробництва.	2
	Разом	8

6. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виділення елементарних ландшафтно-екологічних територіальних одиниць на топографічному плані.	2
2	Виділення елементарних ландшафтно-екологічних територіальних одиниць на топографічному плані.	2
3	Виділення елементарних ландшафтно-екологічних територіальних одиниць на топографічному плані.	2
4	Виділення елементарних ландшафтно-екологічних територіальних одиниць на топографічному плані.	2
5	Визначення пріоритетності господарського використання елементарних одиниць та встановлення прогностного складу і співвідношення сільськогосподарських та природних угідь.	2
6	Визначення пріоритетності господарського використання елементарних одиниць та встановлення прогностного складу і співвідношення сільськогосподарських та природних угідь.	2
7	Визначення пріоритетності господарського використання елементарних одиниць та встановлення прогностного складу і співвідношення сільськогосподарських та природних угідь.	2
8	Визначення пріоритетності господарського використання елементарних одиниць та встановлення прогностного складу і співвідношення сільськогосподарських та природних угідь.	2
9	Ґрунтозахисне облаштування ділянок земель (полівсівозмін) інтенсивного господарського використання в агроландшафті.	2
10	Ґрунтозахисне облаштування ділянок земель (полівсівозмін) інтенсивного господарського використання в агроландшафті.	2
11	Ґрунтозахисне облаштування ділянок земель (полівсівозмін) інтенсивного господарського використання в агроландшафті.	2
12	Визначення еколого-	2

	економічної ефективності агроландшафтної організації території.	
13	Визначення еколого-економічної ефективності агроландшафтної організації території.	2
14	Визначення еколого-економічної ефективності агроландшафтної організації території.	2
15	Визначення еколого-економічної ефективності агроландшафтної організації території.	2
	Разом	30

**Теми практичних занять
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виділення елементарних ландшафтно-екологічних територіальних одиниць на топографічному плані.	2
2	Ґрунтозахисне облаштування ділянок земель (полівсівозмін) інтенсивного господарського використання в агроландшафті.	2
3	Визначення еколого-економічної ефективності агроландшафтної організації території.	2
	Разом	6

**7. Самостійна робота
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Структурні елементи природних ландшафтів і їх вплив на формування природно-виробничих систем.	15
2	Протиерозійна, контурно-меліоративна організація території інтенсивного сільськогосподарського використання.	15
3	Еколого-економічна ефективність здійснення проектів агроландшафтної організації території.	16
	Разом	46

**Самостійна робота
(заочна форма навчання)**

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Сучасні агроландшафти їх продуктивність та екологічний стан.	14
2	Структурні елементи природних ландшафтів і їх вплив на формування природно-виробничих систем.	14
3	Протиерозійна, контурно-меліоративна організація території інтенсивного сільськогосподарського використання.	14
4	Комплекс протиерозійних заходів і його здійснення	14
5	Еколого-економічна ефективність здійснення проектів агроландшафтної організації території.	10
6	Методика і практика розробки перед проектною і проектною документації з організації збалансованого земле-користування	10
	Разом	76

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

- 1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, складання плану, виготовлення таблиць.
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. *Практичні*: практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний*
- 2.2. *Методи синтезу*
- 2.3. *Індуктивний метод*

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Частково-пошуковий (евристичний)*
- 3.2. *Репродуктивний*
- 3.3. *Пояснювально-демонстративний*

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання конспектів лекцій .

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій, інтерактивної дошки та електронних таблиць, case-study (метод

аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація) *та інші*.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
 - рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
 - результати виконання та захисту практичних робіт;
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
 - виконання аналітично-розрахункових завдань;
 - написання рефератів;
 - письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

10. Розподіл балів, які отримують студенти (для денної форми навчання)

Поточне тестування та самостійна робота						СРС	Разом за модулі та СРС	Ате-ста-ція	Підсум-ко-вий екзаме-н	Сума
Модуль 1 0-20		Модуль 2 0-20								
Змістовий Модуль 1 20		Змістовий Модуль 2 15		Змістовий Модуль 3 20						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	15	55 (40+15)	15	30	100
15	20	8	7	10	10					

Розподіл балів, які отримують студенти (для заочної форми навчання)

Поточне тестування та самостійна робота						СРС	Разом за модулі та СРС	Підсум-ко-вий екзаме-н	Сума
Модуль 1 0-20		Модуль 2 0-20							
Змістовий Модуль 1 20		Змістовий Модуль 2 15		Змістовий Модуль 3 20					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30	70 (40+30)	30	100
15	20	8	7	10	10				

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового	для заліку

навчальної діяльності		проекту (роботи), практики	
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Прокопенко Н.І. Агроландшафтна організація територій: курс лекцій для студентів 3 курсу спеціальності 193 - Геодезія та землеустрій, ОС «Бакалавр». – Суми: СНАУ, 2020. – 104с.
2. Кандиба Н.М., Малашевський М.А. Агроландшафтна організація територій: методичні вказівки для виконання практичних занять для студентів 3 курсу спеціальності 193 - Геодезія та землеустрій, ОС «Бакалавр». – Суми: СНАУ, 2019. – 32с.
3. Кандиба Н.М., Канівець О.М. Агроландшафтна організація територій: методичні вказівки щодо самостійної роботи для студентів 3 курсу спеціальності 193 - Геодезія та землеустрій, ОС «Бакалавр». – Суми: СНАУ, 2019. – 24с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Барвінський А.В., Тихенко Р.В. Ландшафтознавство та екологія у землеустрої: підручник. – К.: МВЦ «Медінформ», 2013. – 548 с.
2. Дроздяк М.В. Просторова організація агроландшафтів: нав. посібник / М.В. Дроздяк, П.Г. Казьмір. Львів, 2007. 185 с.
3. Другак В.М., Гунько Л.А. Еколого-ландшафтне впорядкування землекористування сільськогосподарських підприємств в умовах нових земельних відносин – К.: ДП «Компринт», 2013. – 185 с.
4. Землепорядне проектування: навчальний посібник / Т.С. Одарюк, Н.Г. Русіна, Т.І. Басенюк. К: Аграрна освіта, 2011. 215 с.

5. Протиерозійна організація території: навчальний посібник / В.І. Обласов, Н.Г. Балик. К: Аграрна освіта, 2009. 215 с.
6. Третяк А.М., Третяк В.М., Гунько Л.А. Т 66 Землевпорядне проектування: Організація землекористування структурних елементів екомережі України на місцевому рівні. / за ред. А.М. Третяка. – Навчальний посібник, ч. 4. / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Л.А. Гунько // Херсон: ОЛДПЛЮС, 2016. –184 с
7. Третяк А.М., Другак В.М., Леонець В.О. Третяк Р.М., Гунько Л.А. Методичні рекомендації еколого-ландшафтного землевпорядкування сільськогосподарських підприємств. – К.: ННЦ „Інститут аграрної економіки”, 2006. – 92 с.
8. Третяк А.М., Другак В.М., Третяк Р.М., Гунько Л.А. Землевпорядне проектування: еколого-ландшафтне землевпорядкування сільськогосподарських підприємств. – К.: Аграрна наука, 2007. – 120 с.
9. Третяк А.М., Другак В.М., Гунько Л.А., Гетманьчик І.П. Землевпорядне проектування: організація території сільськогосподарських підприємств методом еколого-ландшафтного землеустрою: навч. посіб. – К. : «ЦП «КОМПРИНТ», 2012. – 200 с.
10. Третяк А.М., Третяк Р.А., Шквир М.І. Методичні рекомендації оцінки екологічної стабільності агроландшафтів і сільськогосподарського землекористування. – К.: Ін-т землеустрою УААН, 2001. – 16 с.

Додаткова

1. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології. / М.Д.Гродзинський К., Либідь - 1993.
2. Исаченко А.Г. Ландшафтоведение и физико-географическоерайонирование. / А.Г.Исаченко/М., ”Высшаяшкола”. - 1991.
3. Казьмір П.Г. Конспекти лекцій з курсу «Екологія, ландшафтознавство та охорона природи при землеустрої». /П.Г. Казьмір/ Дубляни, 1995.
4. Кривов В.М. Екологічно безпечне землекористування Лісостепу України. Проблема охорони ґрунтів. – К.: Урожай, 2006. – 304 с.
5. Ландшафтознавство та екологія у землеустрої : підруч. для студ. напряму "Геодезія, картографія та землеустрій" ВНЗ / А. В. Барвінський, Р. В. Тихенко. - К. : Медінформ, 2013. - 546 с. - Бібліогр.: с. 524-532 - укр
6. Мисик Г.А., Куліковський Б.Б. Основи меліорації і ландшафтознавства. Розділ 7. / Б.Б.Куліковський,Г.А.Мисик / - К., ”Інокс”, 2005.
7. Третяк А.М. Землевпорядне проектування. – К.: ІЗУ УААН, 2006.
8. Чупахин В.М., Андришин М.В. Ландшафты и землеустройство./М.В.Андришин,В.М. Чупахин / М., Агропромиздат, 1989.

Основні рекомендовані нормативно-правові джерела

1. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
2. Закон України «Про землеустрій» №858 від 22.05.2003. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>

3. Закон України «Про держаний контроль за використанням та охороною земель» від 19 червня 2003 р. № 963-ІУ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15>
4. Про охорону земель: Закон України № 962-ІV від 19 червня 2003. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 року № 681 (681-2004-п) "Про Порядок здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель". [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/681-2004-%D0%BF>

Інформаційні ресурси

1. Укази Президента у сфері земельних відносин – <http://portal.rada.gov.ua>, <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Закони та постанови Верховної Ради України – <http://zakon.rada.gov.ua/>, <http://portal.rada.gov.ua/>
3. Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України – <http://zakon.rada.gov.ua/>, <http://portal.rada.gov.ua/>
4. Накази та розпорядження Держгеокадастру – <https://land.gov.ua/>

Інформаційний пакет до дисципліни

1. Інформаційний пакет з дисципліни розміщений на Веб-сайті курсу <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=2179> і включає календарно-тематичний план дисципліни(структуру); завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; методичні рекомендації до практичних занять, питання до заліку; література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до підсумково-модульного контролю.